

Med sekcijскими referati o sodobnih problemih razvoja SFRJ izstopa študija V. Rogiča o zgodovinskih kolebanjih dominantne razvitosti savsko-podonavske in objadranske osi. Avtor, ki očitno nadaljuje historično kulturno-politično smer ugotavljanja razvojnih tendenc na širšem prostoru meni, da stopajo zdaj v ospredje prečne savsko-jadranske smeri. Referati iz tega poglavja se ukvarjajo z gorskim in planinskim kmetijstvom (Marković, Ristić, Dubljević), turizmom (Novosel, Martinović, Kasalica, Stojmilov), oskrbo prebivalstva v Sloveniji (Pak), deagrarizacijo v Spodnji Savinjski dolini (Natek), ekonomsko prebivalstvenim razvojem Istre (Ridjanović).

Sestnajst študij obsega poglavje »Življenjsko okolje in geografija«. Po slabokrvnih uvodnih referatih ugodneje preseneča referat R. Lazarevića »Gibanje suspendiranega nanosa v naših rekah«. Glede na to, da reke odnesejo letno dokazano 16 milijonov m³, verjetno pa med 20 in 30 milijoni m³ suspenzije, zahteva avtor energične ukrepe proti eroziji prsti. Temeljito je tudi prikaz vodnih razmer na Nikšičkem polju po izgradnji akumulacijskega jezera (Radojičić). Omeniti je treba še študijo o vodnih razmerah v porečju Zahodne Srbije (Ocookoljić) in slovenske referate »Preobrazba na slovenski obali« — Plut, »Prsti v vrtačah« — Lovrenčak, »O bioklimi v Jugoslaviji« — Gams.

Prostor mi ne dovoljuje omembe vseh prispevkov, ki napravljajo ta zbornik tematsko izredno pester. Pri marsikaterem je vprašljiva uvrstitvev v oddelke. J. Dimić, če navedemo en primer, je avtor referata z naslovom »Registracija in valorizacija naravnih pogojev in virov Jugoslavije kot predpogoja njenega gospodarskega razvoja«. Uvrščen je v oddelek o današnjih geografskih problemih razvitka SFRJ, obravnava pa teoretično-metodološko vprašanje in bi po tematiki tudi sodil v to sekcijo. Pod naslovom »Geografski aspekt gospodarskega in družbenega razvoja SFRJ v povojni dobi« bi pričakovali pregled čez vso državo. Dejansko pa najdemo tukaj tudi študijo o arhitektonsko-urbanistični preobrazbi vasi v ožji Srbiji, o fitogeografskem kartiranju v BiH, o družbenogospodarskih spremembah v Crni gori, socialno-geografskem razvoju v BiH. Na drugi strani najdemo v oddelku za republike in pokrajine študijo o vsej državi (promet-Jelen). Taka razvrstitvev je bila morebiti na mestu na kongresu, v zborniku pa bi bralec dobil boljši pregled, če bi bili članki razvrščeni teritorialno.

Med prispevki je mnogo takih, ki dajejo vtis improvizacije. Ta je po mojem mnenju vedno bolj vidna na nekaterih jugoslovanskih in republiških zborovanjih. M. Sušić zahteva v svojem prispevku več znanstvene kritike. Morebiti bi z njo zmanjšali število referatov, ki ne poročajo o raziskavah, temveč posredujejo ugotovitve drugih strok, zabeljene s splošno znanimi frazami in modnimi lepotili. Nekoč smo šibali slabe referente zaradi lokalno-geografske deskriptivnosti. Zdaj so taki prešli v sektorske ali specialistične analize, ki imajo geografijo samo še v naslovu. Opremljeni so sicer s številkami, ki pa so večidel prepisane iz statističnih publikacij. Kart pa je v zborniku na splošno malo.

I. Gams

Arso Škorić: Tipovi naših tala. Zagreb 1977, str. 134, 38 barvnih fotografij 1 barvna karta.

O klasifikaciji prsti v Jugoslaviji je Geografski vestnik že poročal (letnik XLVII — 1975, XLVIII — 1976). Učbenik znanega pedologa A. Škorića, ki jasno in nazorno podaja pregled glavnih tipov naših prsti, pa zopet vabi k tej tematiki zlasti zato, ker v slovenščini še nimamo podobnega učbenika in bomo tudi geografi morali verjetno še nekaj časa posegati po tovrstnih delih v srbohrvaščini.

Avtor želi s to knjigo dati študentom raznih strok učbenik o klasifikaciji prsti pri nas. Novi učbenik naj bi nadomestil knjigo »Zemljišta Jugoslavije« (manj primerne kot učbenik), ki so jo dosedaj uporabljali študentje pri študiju te tematike. Tako ostaja glavna naloga knjige, da pregledno in ne preobširno naniza posamezne sistematske enote prsti in njihove značilnosti. Obenem pa naj bi podala na enem mestu različne podatke, ki so raztreseni v šte-

vilnih publikacijah in kjer se često pojavljajo parcialni in raznovrstni pogledi na taksonomijo prsti.

Poleg osrednjega poglavja knjige, ki navaja tipe prsti, ima učbenik še štiri krajša poglavja. V uvodnih dveh poglavjih avtor na kratko opiše splošno problematiko vsake klasifikacije in nato še spregovori o klasifikaciji prsti. Temu poglavju sledi prikaz definicij in oznak posameznih horizontov in podhorizontov v profilu prsti.

V najboljšežnjšem srednjem poglavju knjige so podrobneje opredeljeni posamezni poglavitni tipi prsti pri nas. Temu pregledu služi za osnovo že pred nekaj leti sprejeta klasifikacija prsti (A. Škorić, G. Filipovski, M. Čirić: *Klasifikacija tala Jugoslavije*, Zagreb 1973), ki deli vse naše prsti na oddelke, razrede in tipe.

Posamezne enote prsti so predstavljene z definicijo, nato pa s krajšim opisom njihove morfologije ter kemičnih in fizikalnih lastnosti. Opis zajema zlasti tiste, ki so vidne in merljive. Pri nekaterih tipih avtor navaja tudi razprostranjenost in delež po posameznih republikah. Koristno bi bilo, da bi bili navedeni podatki tudi za Slovenijo, vsaj za nekatere glavne prsti (npr. rjave prsti). Prikaz posameznih tipov prsti zaključuje navedba o rastnih razmerah in možnosti uspevanja kulturnih ali naravnih rastlin na določenem tipu prsti.

Predstavitev posameznih tipov prsti zelo dobro dopolnjujejo barvne fotografije njihovih profilov. Te fotografije dokaj povečajo nazornost besedila, saj v naši literaturi skoraj ni barvnih posnetkov naših tipov prsti. Med večina odličnimi posnetki je tudi nekaj nejasnih fotografij, pri katerih težko določimo posamezne horizonte (npr. distrično rjava prst ali eolski peski).

Knjigo zaključuje poglavje o razprostranjenosti naših prsti in o glavnih tipih prsti pri intenzivni rastlinski proizvodnji. Na koncu knjige so navedene razlage glavnih pojmov uporabljenih v tekstu in kazalo imen.

Posebno vrednost knjige predstavlja karta (1:2 000 000), ki prikazuje razširjenost prsti v Jugoslaviji. Izdelana je na osnovi karte FAO v merilu 1:1 000 000, ki jo ta mednarodna organizacija pripravlja za vso Zemljo. Tako nam ta karta, vezana na mednarodno legendo, nazorno predstavi prsti pri nas. Karta je zelo dober učni pripomoček pri pouku regionalne geografije Jugoslavije. Ob tem bi želeli, da bi kmalu dobili podobno karto tudi za Slovenijo.

Lovrenčak F.

Geografija, Leksikon Cankarjeve založbe, Ljubljana, 1977, str. 272

Leksikon Cankarjeve založbe z naslovom *Geografija* je prirejen po »Herder Lexikon Geographie«, ki ga je izdala založba Herder leta 1972. Zajema množico pojmov različnih znanstvenih disciplin. Zbrana in obdelana so gesla s področja geografije, geologije, meteorologije, ekologije, prometa, urbanizma, politične ekonomije in sorodnih strok. Posamezna gesla so obdelana v nekaj besedah ali stavkih, nekatera pa so dopolnjena z ilustracijami in preglednimi tabelami. Gesla si sledijo po abecednem redu ne glede na stroko, iz katere izhajajo. Kljub strokovnosti, so posamezni pojmi obdelani razumljivo. Geografska gesla, ki sta jih pripravila dr. Jakob Medved in dr. Franc Lovrenčak, dopolnjujejo številne skice. Razumljivost teksta pri posameznih geslih ter ilustracije omogočajo, da se lahko leksikona poslužuje širok krog bralcev, ki jih zanima geografija in se želijo z njo podrobneje seznaniti. Namenjen pa je tudi pedagogom ter študentom geografije in sorodnih strok, ki želijo utrditi ali razširiti svoje znanje.

Plut Dušan

Transformation of Rural Areas. Proceedings of the 1-st Polish — Yugoslav Geographical Seminar, Ohrid, 24—29 May, 1975. Institute of Geography and Spatial Organization PAN. Warszawa 1978.

Dolgoletno sodelovanje jugoslovanskih in poljskih geografov pri proučevanju agrarnogeografskih problemov na Poljskem in v Jugoslaviji, je leta 1975 dobilo še novo obliko v poljsko-jugoslovanskem seminarju. Dvajset referatov